

SECTION: ECONOMY

DOI 10.70286/ISU-24.09.2025.001

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ВИКЛИКИ****Смірнова Дарина**

аспірантка

Кафедра економіки

Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського, Україна

Розвиток інноваційного потенціалу є основою стійкої конкурентоспроможності національної економіки. Саме він є визначальним фактором здатності держави до модернізації й адаптації в умовах невизначеності. Для України стратегування розвитку інноваційного потенціалу набуває особливого значення в контексті сучасних викликів, зниженні фінансування науки та необхідності інтеграції в європейський простір[1; 3].

Інноваційний потенціал держави є сукупністю ресурсів та можливостей, які необхідні для забезпечення ефективного інноваційного розвитку технологій та національної спроможності ефективні методи інноваційного розвитку в поточних економічних умовах.

При визначенні розвитку інноваційного потенціалу держави доцільно враховувати рівень витрат на науково-дослідні розробки у валовому внутрішньому продукті.

Динаміка витрат на НДДКР в Україні

Рік	Витрати на наукові дослідження і розробки - усього (млн. грн)	Частка витрат на наукові дослідження і розробки у ВВП, %
2015	11003,6	0,55
2016	11530,7	0,48
2017	13379,3	0,45
2018	16773,7	0,47
2019	17254,6	0,43
2020	17022,4	0,41
2021	20973,8	0,38
2022	17117,8	0,33
2023	21348,1	0,33
2024	28328,2	0,37

Аналіз динаміки витрат на НДДКР показує надзвичайно низький рівень державної підтримки науки: у 2024 р. їхня частка становила лише 0,37 % ВВП

проти середньоєвропейських 2 % [1]. Стратегування розвитку інноваційного потенціалу має враховувати низькі об'єми фінансування та передбачати додаткові розширені джерела надходження коштів, зокрема через залучення грантів, державно-приватне партнерство, інвестицій у прикладні дослідження.

Фундаментальне значення для розвитку інноваційного потенціалу держави має людський капітал, зокрема його кількість та якість. Кількість дослідників, залучених до НДДКР, поступово скорочується, що знижує кадровий потенціал науки [3]. Водночас їх якість (інтелектуальний ресурс) залишається стратегічною конкурентною перевагою. Тому важливо приділяти достатньо уваги формуванню стратегії розвитку людського капіталу через підтримку науки, молодих вчених, стимулювання повернення фахівців в Україну та створення належних умов праці.

Результативність досліджень людського потенціалу відображається у сфері патентної активності, яка визначає рівень комерціалізації знань. У 2024 р. в Україні подано 2559 заявок на винаходи, з яких понад 62 % - від іноземних заявників [5]. Це свідчить про значний інтерес до українського ринку з боку іноземних компаній, але підкреслює слабкі позиції національних підприємств у сфері патентування. Орієнтація на розвиток внутрішнього ринку інновацій і формування ефективної інфраструктури трансферу технологій є ключовими напрямками державної політики [4].

Практична реалізація патентної активності підприємств визначається їх інноваційною активністю. Частка інноваційно активних підприємств в Європі складає 50%, тоді як в Україні – лише 15,7 % (рис.1).

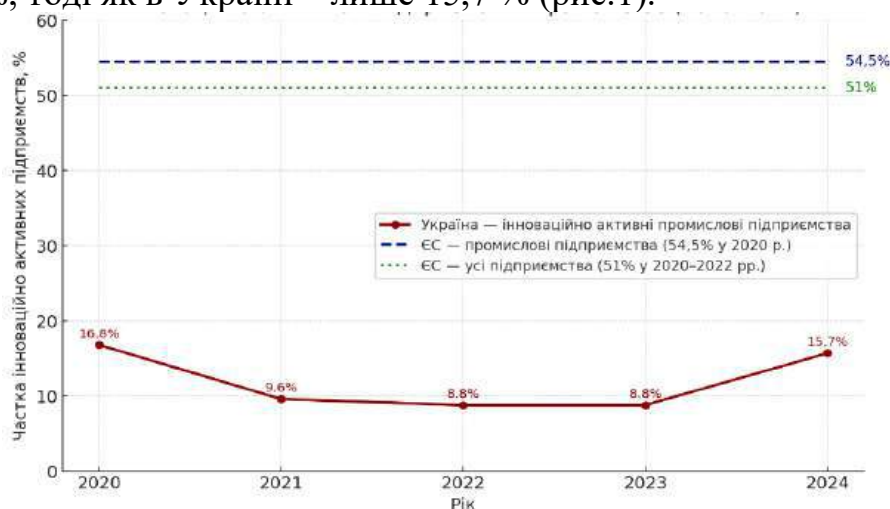

Рис. 1 Інноваційна активність підприємств України та Європи, 2020-2024 рр.

Отримані дані свідчать про стратегічну важливість та необхідність розбудови співпраці між бізнесом та науковими установами, удосконалити механізми державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності [2,4].

Таким чином, характеристика національних тенденцій та показників інноваційного потенціалу України свідчить про наступні тенденції:

1. спостерігається зростання патентної активності та відновлення інноваційної діяльності підприємств;

2. недостатнє фінансування інноваційної діяльності, відтік людських ресурсів, слабкий зв'язок між науковими установами та підприємствами і бізнесом.

Тенденції є суперечливими між собою. Враховуючи сучасний стан невизначеності, стратегія розвитку інноваційного потенціалу України має ґрунтуватися на комплексному стратегуванні, яке буде спрямоване на ефективне використання наявних ресурсів та можливостей, інтеграцію в міжнародний інноваційний простір та формування умов для сталого інноваційного розвитку.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України (2024). Наукова та інноваційна діяльність України: статистичний збірник. Київ: ДССУ. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Крилов Д.В. (2022) Аналіз рейтингового оцінювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. Ефективна економіка, 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.8>
3. Писаренко Т.В., Куранда Т.К. та ін. (2024). Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2023 році: науково-аналітична доповідь. Київ: УкрІНТЕІ.
4. Тимошенко, Н., & Шабанова, М. (2021). Розвиток інноваційної діяльності в умовах цифровізації. Економіка та суспільство, (29). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-30>
5. NIPO. Intellectual Property in Figures 2024. National Intellectual Property Office of Ukraine, 2025. <https://nipo.gov.ua>

БЮДЖЕТНА МІЛІТАРИЗАЦІЯ УКРАЇНИ: СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИДАТКІВ НА ОБОРОНУ ТА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ

Козіцька Наталя

к.е.н., доцент

Кафедра економіки, обліку і підприємництва
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
(Первомайський навчально-науковий інститут)

Прінц Володимир

аспірант

Кафедра міжнародної економіки
Західноукраїнський національний університет
Україна

У глобальному світі не існує держави, яка в певні періоди своєї історії не зустрічалася з військовими конфліктами, кризами, міжособистими сутичками в середині країни тощо. Саме в таких ситуаціях важливого значення набуває фінансування, стабілізація та розвиток обороноздатності держави. Відповідно,